

Den voksende bestand af Canadagæs i et område, der indtil for nylig stort set kun blev udnyttet af Blisgås, kunne medføre fødekonekurrence mellem de to arter. Påvisning af eksistensen og omfanget af en sådan konkurrence, som kunne have væsentlig betydning for de Grønlandske Blisgås, bør have høj prioritet i fremtidige undersøgelser.

References

- Böcher, T. W., B. Friedschild, K. Holmen & K. Jacobsen 1978: Grønlands Flora. – København.
 Feencker, H. 1950: Den Grønlandske Blisgås *Anser albinus flavirostris* og dens yngletebiologi. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 44: 61-65.
 Fox, A. D., C. Gahlder, C. R. Mitchell, D. A. Stroud, H. Boyd & J. Frikke 1996: North American Canada Goose *Bramia canadensis* in West Greenland. – Auk 113: 231-233.
 Friedschild, B. 1996: A phytogeographical study of the vascular plants of West Greenland (62°20'-74°00' N). – Meddr Grønland, Biosci. 45: 1-157.

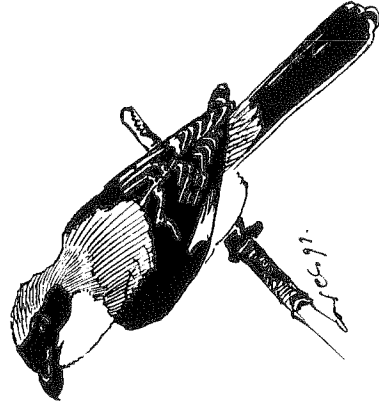
Madsen, J. & A. D. Fox 1981: The summer diet of the Greenland White-fronted Goose. Pp. 108-115 in: Fox, A. D. & D. A. Stroud (eds): Report of the 1979 Greenland White-fronted Goose Study Expedition to Eqaungmiut Nunat, West Greenland. – Greenland White-fronted Goose Study, Abergystwyth.
 Owen, M. 1975: An assessment of faecal analysis technique in waterfowl feeding studies. – J. Wildl. Mgmt 39: 271-279.

Salomonsen, E. 1950: Grønlands fugle. The birds of Greenland. – Munksgaard, København.
 Salomonsen, F. 1967: Fuglene på Grønland. – Rhodos, København.
 Wright, G. & C. Mitchell 1993: Greenland White-fronted Goose Study. Report of the 1992 Expedition to Isungua, West Greenland. – Unpubl. report, University College of Wales, Abergystwyth.

Jens Nyeland Kristiansen,
 Danmarks Miljøundersøgelse,
 Grenåvej 12, Kalo,
 8410 Rønne

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996

PALLE A. F. RASMUSSEN

Rapport nr 26 fra Sjældenhedsudvalget

(With a summary in English: Rare birds in Denmark and Greenland in 1995 and 1996)

Indledning

I denne rapport for 1995 og 1996 er 363 sager for Danmark og Grønland færdigbehandlet, heraf 179 fra 1995 og 135 fra 1996. Begge år blev ca 80% af de behandlede sager godkendt.

Den systematiske gennemgang og den regionale inddeling er som i den foregående rapport (Rasmussen 1996). Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for henholdsvis første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen mindst er i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første fjerdragt efter pullusdragten), pull. = pullus (dununge), sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Efter artsnavnet er i parentes angivet fire tal: 1) antal fund før 1. januar 1965; 2) antal godkendte fund fra og med 1. januar 1965 (SU's optælling) til og med 1994; 3) antal godkendte fund i 1995; 4) antal godkendte fund i 1996. Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag regnes som fem fund. Signaturerne efter observationerne er observatørens initialer.

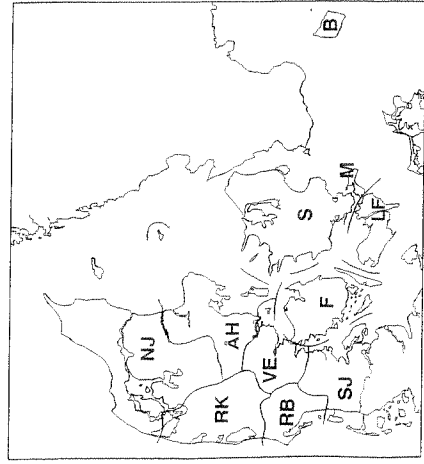
Bagest i rapporten findes en liste over forkastede fund, en observatørliste, samt rettelser til tidligere fund, en observatørliste, samt rettelser til tidligere fund.

Godkendte sager

Fra 1995 godkendtes Bøffeland og Sydlig Stor Tomske som nye arter og Islandsk Stor Kobbersnepe som ny race for landet, mens der ikke blev godkendt nye arter eller racer fra 1996. Ligeledes som ny art for landet godkendtes Amerikansk Tundrahjelle fra 1991. Desuden er en Høgeørn fra 1957 godkendt, hvorved den bliver landets første; tilsvarende er fund af Grønlandsk Blisgås fra 1952 og Sorthovedet Gul Vipsjert fra 1988 godkendt og dermed de første for landet. Andre bemærkelsesværdige iagttagelser var andengangs-fund af Bonapartemåge og Rubinnattergal i 1995 samt Amerikansk Tundrahjelle, MiddelhavssTEN-pikker og Nordsanger i 1996. Derudover kan nævnes invasionsagtig optræden af Krognæb i efteråret 1995.

Taksonomiske ændringer

I AERC (Association of European Rareities Committees) er et af målene at nå frem til en fælles europæisk artsliste og dermed også en fælles holdning til de taksonomiske ændringer, der i et stadigt stigende tempo bliver foreslået. En afklaring er imidlertid ikke lige om hjørnet, idet AERC indtil nu kun har kunnet afholde et årligt møde, senest i Slovakiet i juli 1997, hvor også det danske SU var repræsenteret. Fra og med denne rapport har SU derfor truffet beslutning om indtil videre at følge anbefalingerne fra BOURC (British Ornitholo-

Regionsindelingen anvendt i denne artikel.

Geographical regions of Denmark used in this report.

lige for landet som helhed, f.eks. vinterfund af Hvepsevåge eller forårsfund af Sabinemåge. Endvidere behandler SU fund på opfordring fra blandt andet lokalrapporternes redaktioner, f.eks. af arter som er udgået af SU-listen, men som skønnes at være sjældne lokalt. I nærværende rapport har det været tilfældet med Kongeederflugt, Stellersand, Thorshane og Korttået Træløber fra Nordjylland, Sandterne fra Nordjylland og Sjælland, Topmejsen fra Sjælland samt Sabinemåge fra Bornholm. Fremover er det imidlertid meningen at godkendte fund af den karakter ikke skal publiceres i SU-rapporterne, men i stedet i den landsdækkende årsrapport i DOFT og i lokalrapporterne.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

SU bestod frem til udgangen af 1996 af følgende: Erik Christophersen (sekretær), Jan Hjort Christensen, Henrik Haaning Nielsen, Ivan Olsen, Klaus Malling Olsen, Knud Pedersen (sekretær), Lars Paaby, Brian Rasmussen, Palle A.F. Rasmussen og Ole Thorup. Lars Paaby udtrådte af udvalget ved udgangen af 1996 og Ivan Olsen i efteråret 1997. Begge takkes for godt arbejde og mange gode og seriøse diskussioner. Som nyt medlem er Henrik Knudsen tiltrådt fra og med 1997.

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes Rolf Christensen, Klaus Malling Olsen, Knud Pedersen, Brian Rasmussen og Ole Thorup. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til SU og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Sjældenhedsudvalgets adresse er: Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V.

sonomiske ændringer, som i øvrigt løbende publiceres i tidsskriftet *Ibis*. Hermed er Middelhavsskråpe *Puffinus yelkouan* (racen *mauretanicus*), Bjergpiber *Anthus spinoletta* (racen *spinoletta*), Vestlig Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli*, Humes Sanger *Phylloscopus huietii* og Sydlig Stor Tornskade *Lanius meridionalis* (racen *pallidirostris*) optaget som nye arter på den danske liste. Samtidig udgår Middelhavssølvmåge *Larus calchianus* (racen *cachianus*) af artslisten, og ssp. *cachianus* betragtes herefter som en race af Sølvmåge *Larus argentatus*.

Vedvarende tidligere ændringer henvises i øvrigt til Olsen (1992).

Henlagte sager

Fra tiden frem til udgangen af 1996 henligger der 18 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlet. Hertil kommer sager vedrørende Sølvmåge af formene *Larus argentatus cachianus/huietii* samt Sildemåge af formen *Larus fuscus heuglini*. Det forventes ikke, at der bliver truffet afgørelser i disse sager i den nærmeste fremtid, da der er stor usikkerhed om systematik og feltbestemmelse af disse former. Udvalget modtager imidlertid gerne grundige beskrivelser og især fotos, der kan bidrage til afklaring af problematikken. Derimod er alle henlagte sager vedrørende Bjergpiber færdigbehandlet og alle tidligere godkendte fund genbehandlet; afgørelserne fremgår af nærværende rapport.

SU-listen

Fra og med 1998 skal Bjergpiber og Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis* ikke forelægges SU. Bemærk i øvrigt, at fund af Jagtfalk *Falco tinnunculus* stadig skal forelægges SU, selv om det modsatte fremgår af Rasmussen (1996). Endvidere bør nævnes, at landets eneste fund af Gærdeværting *Emberiza cirrus* efter genbehandling ikke længere anerkendes, og arten er hermed udgået af den danske liste.

Siden den seneste SU-liste blev publiceret i 1991 (*Fugle* 3/1991) er der sket adskillige ændringer, og det er derfor på tide med en revideret liste. Den aktuelle liste over de arter og racer, som skal godkendes af SU før de kan publiceres i DOFs publikationer, er gengivet herunder og gælder fra og med 1998. Derudover skal SU behandle 1) nye arter og racer for landet; 2) usædvanlige forekomster for Færøerne og Grønland; og 3) forekomster som fenologisk eller på anden måde er usædvan-

Liste over arter og racer som skal bedømmes af Sjældenhedsudvalget (SU-listen)

Sortbrynet Albatros	Sorvinget Braksvale	Sydlig Nattergal	Nordsanger
Kuhls Skråpe	Mongolsk Præstekrave	Ruhinnattergal	Humes Sanger
Storskråpe	Ørkenpræstekrave	Blåstjert	Schwarz Løvsanger
Middelhavsskråpe	Sibirisk Tundrahøjle	Isabellastenpikker	Brun Løvsanger
Lille Skråpe	Amerikansk Tundrahøjle	Ørkenstenpikker	Vestlig Bjergløvsanger
Wilson's Stormsval	Steppesvibe	Middelhavssstenpikker	Brun Fluesnapper
Topskarv	Tyknæbbet Dvergrylle	Nomestenpikker	Azumnejse
Almindelig Pelikan	Rodhalset Ryle	Stendrossel	Isabellatormskade
Krøttoppet Pelikan	Hvidrygget Ryle	Vandredrossel	Brun Tornskade
Amerikansk Fregatflugt	Stribet Ryle	Gulddrossel	Rosenbrystet Tornskade
Amerikansk Rørdrum	Spidshalelet Ryle	Naumanns Drossel/	Sydlig Stor Tornskade
Dværghejre	Præriehøjer	Rodrossel	Rodhovedet Tornskade
Nathejre	Langnæbbet Sneppeklire	Rodstrubet/	Rosenstjer
Tophejre	Canadisk Kobbersneppe	Sortstrubet Drossel	Ørkenondpap
Kohejre	Bartramsklire	Stribet Græshoppesanger	Mørkøjet Junco
Purpurhejre	Danklire	Stor Græshoppesanger	Krogneb
Sort Ibis	Stor Gulbenet Klire	Tamarisksanger	Hvidkindet Værting
Rodhalset Gås	Gulbenet Klire	Vandsanger	Pleværting
Amerikansk Pibeand	Terekklire	Lille Rørsanger	Dværværting
Sortbrun And	Wilson's Svømmesneppe	Buskrovsanger	Gulbrystet Værting
Blåvinget And	Stor Sortbøvedet Måge	Lille Gulbug	Brunhovedet Værting
Halsbåndstrolchdand	Lattermåge	Spottesanger	Hætteværting
Hvidøjet And	Bonapartemåge	Sortstrubet Sanger	Indigofinke
Lille Bjergand	Rosenmåge	Hvidskægget Sanger	Sort Trupial
Brilleand	Ismåge	Sorthovedet Sanger	Gulhovedet Trupial
Boffeland	Rosenterne	Ørkensanger	
Adselgrib	Brilleterne		
Gåsegrib	Sodfarvet Terne		
Stangegrib	Hvidskægget Terne		
Steppehøg	Hvidvinget Terne		
Ørnevåge	Polarlomvie		
Lille Skrigegorn	Steppephone		
Stor Skrigegorn	Østlig Turteldue		
Steppeorn	Skadegøg		
Kejsernørn	Sornæbbet Gøg		
Dværgørn	Gulnæbbet Gøg		
Hogørn	Dværghornugle		
Eleonorafalk	Sneugle		
Lille Tårnfalk	Høgeugle		
Amerikansk Tårnfalk	Spurveugle		
Slagfalk	Ørkennatravn		
Jagtfalk	Alpesejler		
Tjurr	Grøn Bræder		
Lille Rørvagtel	Ellekrage		
Dværgørnvagtel	Mellemflagspette		
Lille Sultanhone	Tretæet Spætte		
Jomfrutrane	Korttået Lærke		
Dværgtrappe	Klippesvale		
Kravetrappe	Rodrygget Svale		
Stortrappe	Taigapiber		
Stylibøjer	Citronvipstjert		
Truel	Sibirisk Jernspurv		
Ørkenløber	Alpejernspurv		
Rodvinget Braksvale			

Racer

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans*
Amerikansk Krikand *Anas crecca carolinensis*
Russisk Duehøg *Accipiter gentilis borealis*
Steppevåge *Buteo buteo vulpinus*
Islandsk Stor Kobbersneppe *Linosa linosa islandica*
Sølvmåge *Larus argentatus cachianus*
Kunliens Måge *Larus glaucoides kunlieni*
Lomvie *Uria adae hyperborea*
Hvidbrystet Størugle *Tyto alba alba*
Sorthovedet Gul Vipstjert *Monocilla flava feldleg*
Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes fridlandensis* og/eller *hirtensis* og *teller borealis*
Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*
Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata mauro* og/eller *stejnegeri*
Gærdesanger *Sylvia curruca blythi*

lagtagelser af fugle, der ikke er bestemt til art, behandles sædvanligvis ikke, men i hvert fald følgende undtagelser gælder dog:
Braksvale
Tundrahøjler
Sneppeklirer

Systematisk gennemgang af de godkendte sager

Accepted records

Islom *Gavia immer* (-,189,-,-)

1987: 15.5, Nordstrand, Skagen (NJ), ad. sdr. trk., AB.

Fund efter 1990 skal ikke forelægges SU.

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* (0,21,2,1)

1995: 8.4, Gilleleje (S), trk., TEO,MH. – 30.9, Korsøge, Rørvig (S), trk., JB,PCC,HVR.

1996: 1.9, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., EHS, OGJ,HL.

Fundet fra april 1995 er usædvanligt, idet arten på dette tidspunkt normalt opholder sig ved ynglepladserne i Atlanterhavet og Middelhavet. Med de to fund fra 1995 er arten nu truffet 6 gange ved Sjællands nordkyst siden 1981, og antallet af Kattegat-fund er oppe på 38, idet arten i perioden 1976-1995 tillige er truffet hele 32 gange ved den svenske vestkyst (Risberg 1990, Cedernroth 1996). Til sammenligning foreligger der kun 5 godkendte fund fra tre klassiske og velbesøgte havfuglelokaliteter ved den jyske vestkyst. Skagen (2), Hanstholm (2) og Blåvand (1).

Storskråpe *Puffinus gravis* (2,9,2,0)

1995: 1.4.1, Klintebjerg, Klint (S), SP,GcG. – 2.4.9, Blåvands Huk (RB), trk., FF,HKn m.fl.

Januarfundet er det fjerde danske vinterfund; de tre tidligere er ligesledes fra januar og fra de indre danske farvande. Fordelingen af de øvrige 9 fund, alle fra den jyske vestkyst mellem Skagen og Romo, er september 4, oktober 4 og november 1.

Middelhavsskråpe *Puffinus yelkouan*

(1,11-12,4,2)

1988: 9.10, Blåvands Huk (RB), trk., FFJG, JNS.

Kohejre, ad. i vinterdragt, Ove Sø november 1995. Foto: Karsten M.

1995: 21.7, Blåvands Huk (RB), trk., LS,MB. – 22.8, Blåvands Huk (RB), trk., THH,MB. – 26.8, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., RoC,OGJ,EHS,JP,MLu,FLu. – 16.9, Vejlbj Klit (RK), trk., OA, GJM,JN,AKV,BD.

1996: 30.9, Grenen, Skagen (NJ), RoC. – 6.10, Hirtshals Fyr (NJ), 2 eks. trk., AØ.

Forekomsten ved Hirtshals Fyr 6.10 1996 regnes som ét fund. De to fugle kom trækkende sammen, og fundet er det første herhjemme med mere end ét individ involveret.

Arten træffes stadig hyppigere i landet, og inden for den seneste tiårsperiode er der nu fund fra 1987 (1), 1988 (4), 1990 (2-3), 1991 (2), 1995 (4) og 1996 (2).

De to eneste fund før 1987 er omtalt med fejlagtige data i Olsen (1989, 1992). De korrekte funddata er 3.9 1910 Fæbbersted Strand, Vigso Bugt, Nordjylland (Salomonsen 1963) og 6.8 1979 Ølsenagle Revle, Sjælland (Pedersen 1982). Den tidsmæssige fordeling af de danske fund er herefter maj 1, juli 3, august 6-7, september 6 og oktober 2. Bortset fra fundet ved Ølsenagle Revle i 1979 er alle fund fra den jyske vestkyst mellem Skagen og Blåvand.

Alle danske fund må henføres til den vestlige middelhavsrace *mauretanicus* (Balearisk Skråpe).

Topskræp *Phalacrocorax aristotelis*

(-24 f.o.m. 1984,1,3)

1995: 25.3, Gilleleje (S), 3K+, ARE,PBH.

1996: 16.1, Gilleleje Havn (S), 3K+, JC. – 17.18.2, Skagen Havn (NJ), 3K, RoC. – 16.12, Asaa Havn (NJ), 3K+, SøS.

Med tanke på, at arten overvintrer regelmæssigt langs den nordlige del af den svenske vestkyst, optræder den stadig forbausende fåtaligt herhjemme.

Nathejre *Nycticorax nycticorax* (4,13,0,1)

1996: 17.8-7.10, Haslund Krat (RB), 1K, JLe, OT.

Kun det andet efterårsfund siden 1965; det første var Skallingen (RB) 9-11.11 1987 (Olsen 1988). Fordelingen af de øvrige fund siden 1965 er januar 1, april 3, maj 5 og juni 3.

Kohejre *Butorulus ibis* (3,3,1,0)

1995: 28.10-28.11, Syddby (NJ), ad. vdr., WM, HVC,LRT,JCS,KMA.

Det fjerde danske fund siden 1989; de tre øvrige er fra 1993 og 1934 (2) (Salomonsen 1963). Den aktuelle fugl blev under sit lange ophold set på flere lokaliteter omkring Ovesø i Syddby, som beskrevet af Mardal (1996).

Purpurhejre *Ardea purpurea* (8,8,1,0)

1994: 11.9, Nors Sø (NJ), ad., JJA,KaB.

1995: 29.5, Magisterkøgen (SJ), ad., HHA. De første fund siden 1989.

Sort Ibis *Plegadis falcinellus* (13,13,0,0)

1940: 13.11, Frijsenvang, Søborg Sø (S), 1K, skudt, via JC.

Fuglen findes udstoppet på Gilleleje Museum i Nordsjælland.

Blisgås *Anser albifrons*

Med karakterer svarende til Grønlandsk Blisgås ssp. *flavirostris* (1,36,3,-):

1952: 15.10, Færgelandsgården, Nakskov (LF), ad., skudt, via PL.

1994: 14.1, Værnengene (RK), ad., HHN,HKn.

1995: 1.1, Bygholm Vejle (NJ), 2K, HHN,JRP.

– 21.4, Margrethe Kog (SJ), 2 ad. og 9 2K+, PAFR. – 21.11-12.12, Yder Bjerrum, Vester Vedsted (RB), 4 ad., OT,LMR,TT.

Fundet fra 1952 er landets første; fuglen var ringmærket 22.7 1949 i Sarqadalen, Itulissat i Vestgrønland (Peter Lyngs i brev).

Racen er udgået af SU-listen fra og med 1996. Den er gennem hele SU-perioden registreret med tiltagende hyppighed som track- og vintergæst mellem medio oktober og medio maj. Før 1980 var der kun 6 fund, mens der med undtagelse af 1981, 1982 og 1987 har været 1-5 fund hvert år siden. Racen optræder dog næsten udelukkende i Nord- og Vestsjælland, mens der fra det østlige Jylland blot er 3 fund og fra øerne 5 fund (Sjælland 3, Lolland 1, Møn 1). Ud over ovennævnte flok på 1 i Margrethe Kog i 1995 har de største flokke herhjemme været 7.1 1972 11 Bygholm Vejle (Andersen et al. 1973) og 20.3 1994 10 Bovling Klit (Rasmussen 1996).

Racen er kun to gange registreret uden for perioden medio oktober – medio maj: 6.8 1980 Als, Sønderjylland (Pedersen 1984) og 11.8 1984 Ulvshale, Møn (Boertmann et al. 1986). I begge tilfælde kunne der være tale om undslupne fangenskabstugle. Imidlertid er sommerfund af teks. Kornæbbet Gås *Anser brachyrhynchus* og Almindelig Blisgås *Anser albifrons albifrons* ikke ualmindelige herhjemme, så spontan optræden i sommer-

Begge augustfund er derfor medtaget i opsummeringen, hvilket ikke tidligere var tilfældet med fundet fra 1980 (se Pedersen 1984).

Dværggås *Anser erythropus* (30,47,5,2)

1994: 18.11-1.12, Arup Vejle og Tovsig, Tømmerby Fjord (NJ), ad., halsbåndmærket, DN,MLu,HHN,FHN.

1995: 25-26.1 og 13-25.4, Arup Vejle (NJ), ad., halsbåndmærket, DN,MLu,HHN,FHN. – 22.4, Ballum Sluse (SJ), ad., MBH,MMH. – 8.5, Lund Fjord (NJ), ad., DN,TE. – 31.8-11.10, Vest Stadil Fjord (RK), ad., FH,OA. – 20.10, Fitso (RB), ad., TVN m.fl. – 17.10, 12.11 og 23.11, Sjørring Sø (NJ), ad., RoC,DN,ECB,HHN. – 18-19.11, 3.12, 10.12 og 14.12, Gunderslevholm, Sydvestsjælland (S), ad., TBR,MJB,TEO,MFP,PeK,JHC.

1996: 20.1, Sjørring Sø (NJ), DN. – 11.2 og 25.2, Sallerup og Sværdborg, Sydsjælland (S), ad., farveringmærket, JHC m.fl. – 18.2, Avnøgård, Avnø (S), ad., KMO,JES. – 6-27.3, Læsøvej og Arup Vejle (NJ), ad., HHN,ECB,DN.

Arten er udgået af SU-listen fra og med 1997. Den forekommer nu regelmæssigt i landet som track- og vintergæst, hyppigst i Nord- og Vestsjælland i Sydvestsjælland, og siden 1980 har der årligt været 1-6 fund. Den hyppigere optræden skyldes givetvis udsætningsprojekter i Sverige og Finland (se endvidere Rasmussen 1996).

Den halsbåndmærkede fugl i Vejlerne i november 1994 var den samme, som sås der frem til april 1995, og denne fugl er også godkendt fra 1993 (Frich & Nordbjærg 1995). Det var også én og samme fugl, som i 1995 først sås ved Vest Stadil Fjord 31.8-11.10 og siden ved Fitso 20.10, og endeligt var fuglen ved Sjørring Sø i Thy i oktober-november 1995 den samme, som sås samme sted i januar 1996 og senere i Vejlerne i marts 1996.

Knortegås *Branta bernicla*

Med karakterer svarende til Sortbuget Knortegås ssp. *nigricans* (0,3,1,0):

1995: 21-22.12, Yder Bjerrum, Vester Vedsted (RB), ad., OT,TT,LMR,KO,HKn,OA,JHJ.

Fjerde danske forekomst af denne race fra arktisk Nordamerika og det østlige Sibirien. De tre tidligere fund er fra 1983 (2) og 1992. Alle fund er fra Sydvestjylland. Racen optræder regelmæssigt på de Britiske Øer og i Holland, hvor den til og med 1995 er truffet henholdsvis 69 og 67 gange (Rogers et al. 1996, Wiegant et al. 1997). I Sverige er den truffet 5 gange, senest i 1994 (Cedernroth 1995).

Rødhalsed Gås *Branta ruficollis* (8,16,2,1)

1995: 22.4 og 4.5, Margrethe Kog (SJ), 2 eks., TA,TWJ,MBH. – 17.10, Fitso (RB), ad., MBH. 1996: 18.10, Dovnasklitt, Langeland (F), trk.,

Amerikansk Pibeand *Anas americana* (0,2,3,1)
1995: 24.2, Fjand Grønne, Nissum Fjord (RK), ad. ♂, OA. – 27.3 og 7-4, Geddal Engé, Geddal (RK), ad. ♂, TFJRa,KO. – 28-29.4, Bygholm Vejle (NJ), ad. ♂, HHN,MLu,DN,FHN.
1996: 15.4-12.5, Sønderland, Romø (SJ), ad. ♂, OT,TT,LMR,MBH,HHa.

bagtelagelserne fra 1995 kunne vedtøve den samme fugl, men de regnes dog her som tre fund. Fuglen i 1996 var i selskab med en hun. Der var divergerende opfatelser af farven på denne hunns vingenderse, men tuglens udseende i øvrigt afveg ikke fra en hun af Pibeand *Anas penelope*, så SU mener ikke, at den kan artsbestemmes med sikkerhed.

Krikand Anas crecca

Med karakterer svarende til Amerikansk Krikand ssp. *canadensis* (0,7,1,2):

1995: 15-18.4, Hovvig, Rorvig (S), ad. ♂, HJ, PCC.
1996: 16-17.4, Hjortlund Hede, Grindsted (RB), KBC,SOC. – 23.4, Værnsande (RK), ad. ♂, OA, KO,JHj. – 27.4, Egensedybet, Odense Fjord (F), ad. ♂, SPe.

Sidsnævnte fugl var givetvis undsluppet fra et nærliggende fugehold tidligere på året (Sten Pedersen i brev), så fundet er ikke med i opsummeringen. De 10 godkendte danske fund er fordelt med april 7, maj 2 og juni 1.

[Sibirisk Krikand Anas formosa]

1995: 10-11.4 og 13.4, Bygholm Vejle (NJ), ad. ♂, FHN,DN,MLu,EDI,KP.

Første dansk fund af denne art fra det østlige Sibirien, som er truffet adskillige gange i Europa. Arten er imidlertid almindelig i fangenskab, og ingen af de nyere europæiske fund betragtes som spontane. Den danske fugl var helt sikkert undsluppet fra fangenskab, idet den var mærket med farveringe på begge ben.

Blåvinget And Anas discors (1,7,1,0)

1972: 25.8, Årø, Lillebælt (SJ), 2K ♂, skudt, via PAFR.

1995: 7.5, Trillen, Høruphav, Als (SJ), ad. ♂, BN.

Fundet fra 1972 er omtalt af Olsen (1992), men er først nu blevet godkendt af SU. Den pågældende fugl var ringmærket som pull. 26.7 1971 ved Sackville. New Brunswick i Canada. Fundet fra 1995 er det første fra Sønderjylland.

Hvidøjet And Anhya nyroca (8,15,0,0)

1994: 29, 10-7.11, Stege Sukkerfabrik (M), ad. ♀, NN m.fl.

Et godkendt fund af en hun fra samme lokalitet 5-17.9 1993 (Frich & Nordbjerg 1995) kunne være samme fugl som den ovennævnte, der dog her er regnet som et særskilt fund.

Kongederfugl Somateria spectabilis

1995: 2.12-1.1 1996, Bulbjerg (NJ), ♀, HHN, ECB.

1996: 28.5-20.6, Hirsholmene (NJ), ad. ♂, LHM m.fl. – 24.10, Nordstrand, Skagen (NJ), ad. ♂ trk., EC.

Fund efter 1992 skal ikke forelægges SU. De ovennævnte fund er imidlertid behandlet på opfordring fra den nordyske lokalrapports redaktion.

Stellersand Polystictia stelleri

1995: 3-13.6, Kringelrøn, Læsø (NF), ad. ♂, EC, DW.

Fund efter 1990 skal ikke forelægges SU, men det pågældende fund er behandlet på opfordring fra den nordyske lokalrapports redaktion.

Brilleand Melanitta perspicillata (0,12,1,1)

1995: 13.5, Bulbjerg (NJ), 2K ♂, HBj m.fl.
1996: 7.6, Blåvands Huk (RB), 2K+ ♂, MJo.
De første danske fund fra henholdsvis maj og juni.

Boffeland Bucephala albeola (0,0,1,0)

1995: 18.6, Bognaes, Roskilde Fjord (S), 2K+ ♀, JEr m.fl.

Første danske fund af denne art fra Nordamerika, som flere gange tidligere er truffet i Europa, bl.a. i Island, Frankrig, og på de Britiske Øer (Alström et al. 1991). Den er dog almindelig som fangenskabsfugl, så flere af fundene kan sagnens vedtøve undslupne fugle. SU har imidlertid valgt at betragte det danske fund som spontant på lige fod med fund af de fleste andre nordamerikanske andefuglearter.

Slangeørn Circus gallicus (-,15,1,1)

1995: 12.6, Toreby, Lolland (LF), RRR via UBN.
1996: 6.10, Risskov, Århus (ÅH), trk., FR.
Fuglen fra 1995 blev fundet afkræftet og indleveret til en plejecentral i Toreby på Lolland, hvor den kort efter døde; den indgår nu i samlingen på Zoologisk Museum i København. Fundet fra 1996 er det første fra oktober; de øvrige fire efterårsfund er fra perioden 20.8-21.9.

Steppehog Circus macrourus (15,51,2,0)

1994: 30.8, Vestamager (S), ad. ♂, MLJ,HO.
1995: 26.4, Nordstrand, Skagen (NJ), 2K, trk.fors., EC m.fl. – 7.5, Pomlerende, Østmon (M), 2K, PSH,PRa,HN,APR.

Musvåge Buteo buteo

Med karakterer svarende til Steppevåge ssp. *vulpinus* (1,2,0,1):

1996: 7.6 og 10.6, Skagen (NJ), ad., rød type, trk.fors., KP,HKn,RoC,HM m.fl.

De tre tidligere danske fund er kommenteret af Olsen (1992), det første dog med fejlagtige data. Korrekt er

10.9 1912, Helsingø, Nordsjælland (Salomonsen 1963). De andre to er fra Hesselø 16.4 1963 (Dyck et al. 1970) og Skagen 1-10.6 1972 (Andersen et al. 1973).

Ørnevåge Buteo rufinus (1,4,0,1)

1996: 12-15.8, Blåvands Huk (RB), 1K, PN,JTL m.fl.

Arten er tidligere truffet herhjemme i december 1892, august 1978 samt i maj 1985, 1986 og 1991 (Olsen 1992). Selv om arten er i tilbagegang i størstedelen af det europæiske udbredelsesområde (Tucker & Heath 1994), er den i frengang i dele af Sydøsteuropa. Blandt andet har en mindre bestand etableret sig i Serbien siden 1990, og den spredt sig mod nordvest. Arten har endvidere optrådt regelmæssigt, og i stigende antal, i Østrig og Ungarn siden starten af 1980'erne, og i Ungarn har enkelte par tillige ynglet fast siden 1993. De nyere danske fund kan sikkert betragtes i denne sammenhæng.

Lille Skrigørn Aquila pomarina (10,61-63,4,1)

1995: 19.5, Skagen (NJ), imm. trk.fors., EHS, – 27.8, Rosenvold, Vejle Fjord (VE), ad./imm. trk., HP m.fl. – 13.9, Dueodde (B), trk.fors., JCh,ToE, – 15.9, Hyllekrog, Lolland (LF), ad./imm. trk.fors., MFJ,MJo,APe,MBG,KNF.
1996: 26.9, Gedser Odde (LF), imm. trk., JHC, KNN,JR,GeG.

Bortset fra to fund fra juli og ét fra november er arten ikke tidligere truffet i Jylland i andet halvår.

Stor Skrigørn Aquila clanga (4,33,2,0)

1995: 22.4, Hellebæk Avlsgård, Hellebæk (S), imm. (antagelig 4-5K) trk., JE,SS m.fl. – 21.10, Kongelunden, Amager (S), ad., PB. – 23.10, Roskilde (S), ad. trk., LR.

De to sidsnævnte iagttagelser vedtører sandsynligvis samme individ og er betragtet som ét fund i opsummeringen. Sidste gang der blev gjort to fund i samme år var i 1989.

Høgeørn Hieraetus fasciatus (1,1,1,0)

1957: september, Høgholt, Sindal (NJ), 1K skudt, via PAFR,EC.

1995: 2.5, Skagen (NJ), 2K trk.fors., KMO,KP m.fl.

Det hidtil eneste fund herhjemme var ved Skagen i 1974, hvor en adult fugl sås på trækforsøg 17-18.5 (Hansen 1976). Fundet fra 1957 er således landets første. Den pågældende fugl findes udsloppet i en privat samling. Fundet er tidligere omtalt af Møller (1978), men fejlagtigt som en Stor Skrigørn og fra august 1970.

De danske forekomster er ganske overraskende, idet der kun kendes få andre fund fra Nord- og Vesteuropa, flest fra Nordfrankrig. Størstedelen har været juvenile fugle i september-oktober. I Holland er arten truffet to gange, senest i 1995, hvor en juvenil fugl sås 17-20.9 (Wieczniak et al. 1997). Nogle af de nordvesteuropæiske

fund kan have været undslupne fangenskabsfugle, og blandt de danske fund må især det fra 1974 betragtes med skepsis, da adulte Høgeørne normalt er udprægede standfugle.

Eleonorafalk Falco eleonorae (0,3,1,2)

1995: 24.5, Tipperne (RK), ad. lys fase trk., OT, KO.

1996: 8.6, Aborrebjerget, Møn (M), ad. lys fase trk., RS,HeC. – 14.8, Christiansø (B), ad. lys fase, THi,ML.

Tidligere er arten truffet herhjemme i 1987, 1988 og 1989. Alle danske fund har været af den lys fase. Fundet fra 1995 er det første fra Jylland. I 1995 var der tillige to fund i Sverige, begge i maj (Cederroth 1996).

Jagtfalk Falco rusticolus (41,47,3,1)

1995: 17.9, Norsminde Fjord (ÅH), ad., OGI, HL. – 18.9, Århus Centrum (ÅH), ad., OLi. – 5.11, Hullegård, Pedersker (B), 1K, HPS,HT m.fl. – 26.11, Bogø (M), ad. ♀, fundet død, SM via PAFR. – 30.12, Vida Sluse (SJ), 1K, HHA.

1996: 16.4, Nordstrand, Skagen (NJ), ad. trk.fors., EHS. – 23.8, Bygholm Vejle (NJ), 1K, HHN.

Fundene fra september 1995 og august 1996 er udeladt af opsummeringen, idet der helt sikkert var tale om undslupne fangenskabsfugle; begge var forsynet med læderstropper eller lignende om benene.

Fuglen fra Bogø i november 1995 var ringmærket som pull. 1.7 1988 på en ikke nærmere angivet lokalitet i Sor-Trondlag Fylke i Norge. Den blev fundet som skellet, og en sikker datering af fundet er derfor ikke mulig. Adulte fugle er usædvanlige herhjemme, og de eneste tidligere SU-godkendte fund af spontant optrædende adulte er fra Københavnsområdet i vintrene 1985 og 1989 (se Olsen 1988, 1991). Fra vinteren 1989 omtaler Olsen (1991) yderligere et fund af en adult fugl i Nordjylland, men aldersbestemmelsen af denne anses ikke længere som sikker.

Vagtel Coturnix coturnix

1995: 25.1 og 27-28.1, Hvide Sande (RK), EE.

Første danske vinterforekomst. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at det var en undsluppen fangenskabsfugl.

Jomfrutrane Anthropoides virgo (3,3,0,0)

1972: 28-30.4, Skagen (NJ), SA via RoC.

Fuglen, der optrådte påfaldende tilidsfuldt, kan muligvis spores til Zoologisk Have i Ålborg (Rolf Christensen i brev). Fundet betragtes derfor ikke som spontant og er ikke med i opsummeringen.

Stylteløber Himantopus himantopus (13,14,4,0)

1995: 8.5, Remmerslund Grusgrav, Hedensted (VE), TK,KBi,RBi. – 9.5, Galtekær mellem Brønde

og Thyregod (VE). 2 eks., JM. – 10.5. Råbjerg Mølle (NJ). 2 ad., SHP, RoC m.fl. – 3.6. Ulvshale Løb. Møn (M). 2 trk., HJe. – 3.6. Rødvig, Stevns (S). 2 ad. trk., JMP.

Fjerde år i træk med fund af denne art, og første år med mere end to fund. Alle de fire angivne tagttagelser af to fugle drejer sig måske om de samme fugle, men de er her regnet som særskilte fund, de to fra 3.6 dog kun som ét. To fund i Sverige kunne gælde de samme fugle: 11.5. 2 eks. Båstadfjorden i Halland og 12.5. 2 eks. Hjartasjön (Cederroth 1996).

Triel *Burhinus oediconemus* (22.10.1.0)

1995: 21.5. Ræhr. Hansholm (NJ). JJA. Bortset fra en forekomst på Als i 1993 er alle danske fund siden 1970 fra Nordjylland.

Rødvinet Braksvale *Glareola pratincola* (2.8.3.0)

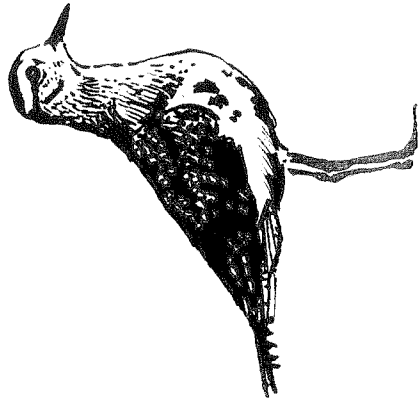
1971: 12.6. Værnengene (RK), Olsen (1992). 1995: 25.5. Solbjerg Engshøj, Kagerup (S), Fle. JN. – 27.28.5. Skagen (NJ), trk. fors., MH, KPEC m.fl. – 10-19.8. Ølsesmagle Revle (S), ad. odr., AP, SKR, JBr, MBH, IO.

Fundet fra 1971 har ikke tidligere været publiceret med korrekte data i en SU-rapport. Det blev oprindeligt omtalt som en ubestemt braksvale (Jacobsen et al. 1971), og senere ukorrekt rettet af Hansen (1977).

Med tre fund er 1995 det hidtil bedste år for artens herhjemme: tidligere har der været to fund i 1986 og i 1987. Fuglen ved Ølsesmagle Revle voldte en del bestemmelsesproblemer, men flere afgørende dragtegnelser fjerner enhver tvivl om identifikationen.

Rødvinet/Sortvinget Braksvale

Glareola pratincola/hindmanni (0.1.1.0): 1995: 3.6. Nordstrand, Skagen (NJ), trk., PSH. Fuglen er muligvis identisk med den Rødvingede Braksvale, der blev set i Skagensområdet 27-28.5.

Amerikansk Tundrahøjle *Pluvialis dominica* (0.1.0.1)

1991: 19.8. Bygholm Vejle (NJ), ad. sdr., TS, JFA. 1996: 24.8. Neksø Sydstrand (B), ad. odr., AB m.fl.

De første danske fund af denne nordamerikanske art. Fundet fra 1991 har tidligere været publiceret som en ubestemt tundrahøjle *P. dominica fulva* (Frich & Nordbjerg 1993), men er nu efter genbehandling godkendt som Amerikansk Tundrahøjle. Fundet fra Bornholm er dokumenteret med en videooptagelse.

Arten er truffet adskillige gange i Europa, blandt andet 8 gange i Sverige (senest i september 1995, Cederroth 1996) og knap 200 gange på de Britiske Øer, hyppigst i september (Rogers et al. 1996). De danske fund var derfor ikke helt uventede.

Sibirisk Tundrahøjle *Pluvialis fulva* (0.4.1.1)

1994: 7.9. Amtøft Vig (NJ), IK, BB. 1995: 3.10. Nyord, Møn (M), IK, OA. 1996: 26.7. Bygholm Vejle (NJ), ad. sdr., HHN, JRH. Fuglene fra 1994 og 1995 er de første ungfugle herhjemme.

Amerikansk/Sibirisk Tundrahøjle

Pluvialis dominica/fulva (0.3.1.0) 1995: 31.7. Skallingen (RB), ad. sdr. trk., KO.

Dvergrylle *Calidris minuta*

1996: 16-17.2. Klintholm Havn (M), PBø via KNF.

Første godkendte danske vinterfund. De mindre rylearter er meget vanskelige at bestemme i ren vinterdrægt, men på baggrund af god fotodokumentation kunne andre arter udelukkes i dette tilfælde.

Stribet Ryle *Calidris melanotos* (3.18.1.1)

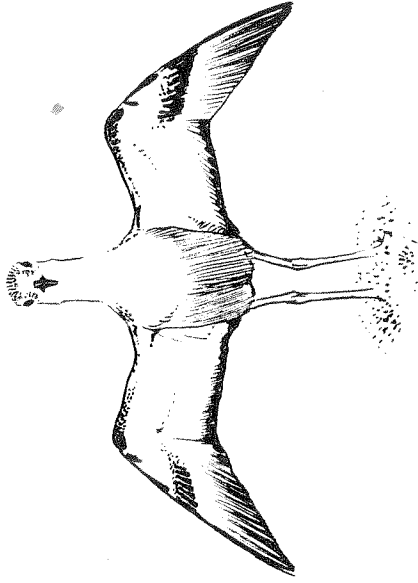
1995: 4.5. Tipperne (RK), ad. ♀, OT, OA, JHj, HKn, KO. 1996: 12-13.5. Østerådal. Ålborg (NJ), antagelig ad. ♂, NHC, HC, WS.

Spidshalet Ryle *Calidris acuminata* (0.2.0.1)

1996: 1.10. Storefemmer, Kongeåslysen (RB), IK, OG, TAJ. Det tredje danske fund, de to tidligere er begge fra Bygholm Vejle i Nordjylland i 1989: 16.8 ad. og 25.8 IK (Olsen 1992).

Prærieløber *Tryngites subruficollis* (1.8.1.3)

1995: 15-28.8. Indvindingen, Vester Vedsted (RB), ad., OT, TT, MC, PEJ, LMR. 1996: 17-21.5. Bygholm Vejle (NJ), 2 eks., dog kun 1 eks. 17.5. JFA m.fl. – 25.8. Ny Frederiksskov

der kun er én anerkendt forekomst fra før 1984 (Scheepens & Orel 1995). Melfotte (1993) antyder, at racen kan være overset herhjemme, og udviklingen i Holland består af denne opløstelse.

Danklire *Tringa stagnatilis* (0.28.4.4)

1995: 23-26.4. Vejen, Tåsinge (F), ad. sdr., PVR, THH, TH. – 3-4.6. Geddal Enge, Geddal (RK), LN, HRS, KO, OA, JHj. – 28.6. Haldager Vejle (NJ), ad. sdr., PAFR. – 16.7. Aflandshage, Amerger (S), SKR.

1996: 23.4. Vestmager (S), JBJ. – 24-25.4. Bøtø Nor (LF), ad. sdr., JeD, OJ, AS. – 11.6. Selsø Sø (S), PCK, JeP. – 9-11.8. Vortsø Vejle, Horsens Fjord (VE), IK, JeG, MEN.

Hvidklire *Tringa nebularia*

1995: 18-19.2 og 23.2. Rettrup Kær, Rettrup (NJ), GM, HRS. Første godkendte danske vinterforekomst.

Terekklire *Xenus cinereus* (2.19.0.1)

1996: 11.5. Sønderland, Rømø (SJ), OT, HO. En ret tidlig forekomst, idet kun ét af 11 tidligere fund i første halvår er gjort for 25.5: 12-15.5 1967 Salthammer Rev på Bornholm (Dyck et al. 1970). I Sverige ses de fleste forårstegle også efter medio maj (Cederroth 1995).

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

1996: 21.5. Nordstrand, Skagen (NJ), ad. sdr. trk., MJB m.fl.

Arten er ikke på SU-listen. Forårstegle er imidlertid usædvanlige, og ovennævnte fund er behandlet på opfordring fra den nordjyske lokalrapports redaktion.

Lattermåge *Larus atricilla* (0.3.1.1)

1995: 1-18.7. Langh, Ho Bugt (RB), ad. sdr., JT, EDJ. 1996: 12.5 og 16.5. Nørreland, Rømø (SJ), ad. sdr., RC, MBH, JHA, MC, EK, BC.

Denne nordamerikanske mågeart er tidligere kun truffet i landet i 1985 (2 fund) og 1988 (Olsen 1987, 1989, 1991). De to aktuelle fund blev gjort i ynglekolonier af Hietemåge *Larus ridibundus* og kan evt. vedrøre det samme individ.

Sabinemåge *Larus sabini*

1995: 1.10, Galløkken, Rønne (B), ad. sdr., ESB,JCh.

Første fund fra Bornholm. Arten er ikke på SU-listen, men et fund på Bornholm er alligevel usædvanligt, og tilsvarende fund bør også fremover behandles af SU.

Bonapartemåge *Larus philadelphia* (0,1,1,0)

1995: 7.11-3.12, Hirtshals Havn (NJ), 2K, AØ m.fl.

Blot det andet danske fund; det første var ved Skagen 13-15.8.1988 (Olsen 1989, Frich & Nordbjerg 1992). Et par uger efter at fuglen i Hirtshals forsvandt, dukkede en fugl med en lignende dragt op på den anden side af Skagerrak. 17.12.1995-20.4.1996 Lista, Vest Agder i Syd Norge (Gantlett 1996, 1997). Dermed fik også Norge sit andet fund.

Rosenmåge *Rhodostethia rosea* (1,5,1,0)

1995: 17.5-21.6, Nordstrand, Skagen (NJ), 3K+ vdr., TB,RoC m.fl.

Tredje år i træk med fund af denne højarktiske art. Fuglens kondition blev stadig ringere under opholdet ved Skagen, og 11.7 blev den fundet død på Nordstrand.

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

1994: 29.5, Korsbage, Rørvig (S), ad., EVR.
1995: 24.4, 2 ad. trk., Spødsbjerg Fyr (S), MJ, AKM,FL,MT,MS. – 7.8, Hovvig, Rørvig (S), ad. sdr. trk., AF.

1996: 6.6, Østerild Fjord (NJ), ad. trk., HHN.

Arten er ikke på SU-listen, men de pågældende fund er behandlet på opfordring fra lokalbestyrerne.

Hvidskægget Terne *Chlidonias hybridus*

(0,1,1,0)

1995: 29.8, Lådden Mose, Broager, Als (SJ), ad. odr., PNG,JcC.

Første augustfund. Fordelingen af de øvrige fund er maj 6, juni 3 og oktober 2.

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

(3,46,3,4)

1995: 2.8, Ølsemagle Revle (S), 1K, KT,CG. – 13.8, Margrethe Kog (SJ), ad. odr., FF,SOP;KBC. – 9-12.9, Selbjerg Vejle (NJ), 1K, HHN,ECB,DN.
1996: 24.6, Stege Sukkerfabrik (M), ad. odr., PeK,MF. – 1.8, Margrethe Kog (SJ), 2 ad. odr., MBH,HP. – 18-23.8, Glømbak, Vejlerne (NJ), 1K,

m.fl. – 26.8, Hanvejle og Lund Fjord (NJ), 1K, JB. Iagttagelserne fra Vejlerne i august 1996 drejer sig om samme fugl, så de er kun opsummeret som ét fund.

Polarlomvie *Uria lomvia* (5,3,1,0)

1995: 17-19.1, Hirtshals Havn (NJ), EC m.fl.
Det første nordiske fund. Det eneste tilsvarende fund herhjemme gjaldt en rastende fugl i Hundested Havn på Sjælland 10.12.1989 (Olsen 1991). De to øvrige fund siden 1965 var henholdsvis en dødfunden fugl ved Blåvands Huk i 1974 (Pedersen 1980) og en fugl observeret fra skib mellem Høstholm og Kristiansund i 1991 (Frich & Nordbjerg 1993). Fundene for 1965 drejer sig om indsamlede individer fra de indre danske farvande, og de er alle fra før 1926 (Salomonsen 1963).

I Sverige var der til og med 1995 23 fund, heraf 11 siden 1976; de seneste var 3 fund i 1995. Flere af de svenske fund er fra Nordsveriges indland, andre fra Østersøen (Risberg 1990, Cederroth 1996).

Skadegøg *Clamator glandarius* (3,1,1,0)

1995: 4.5, Solsted Mose (SJ), ad., MJ.

Første danske forekomst siden 1979 og det første forårsfund. Fundet fra 1979 er i øvrigt omtalt med forkert årstal af Olsen (1992); den korrekte angivelse er 30.8-2.9.1979 (Pedersen 1982, 1984).

Slørugle *Tyto alba*

Med karakterer svarende til nominatformen ssp. *alba* (0,1 ud over invasionen 1990/91,1,1):

1995: ca 10.5-23.6, Skagen (NJ), ♀, PM,PRa, PSH,RoC.

1996: 20.12, Bindsløv (NJ), fundet død, TD via KP.

De to aktuelle forekomster af nominatformen kan, som de tidligere fra 1990 (3), 1991 og 1992, rimeligvis sættes i forbindelse med den invasionsagtige optræden af Slørugle fra efteråret 1990 til foråret 1991 (se Laursen 1997). Fra denne invasion har SU yderligere samlet fået forelagt i alt 14 forekomster af nominatformen, men det har ikke været muligt at tage stilling til disse fund enkeltvis på grund af dokumentationsformen. SU har imidlertid godtaget fundene *en bloc* som en del af den samlede invasion i 1990-1991. For overskuelighedens skyld er de fire tidligere godkendte forekomster fra 1990-1991 nu fjernet fra opsummeringen, så denne nu kun omfatter fund ud over invasionsårene.

Laursen (1997) omtalte et tilsyneladende overset fund af nominatformen fra Lolland i 1952, som ville være landets første. Salomonsen (1963) kendte imidlertid dette fund, men anerkendte det ikke.

Stor Hornugle *Bubo bubo*

1994: ynglefund, nordlige del af Ringkøbing Amt (RK), EØ.

1995: ynglefund, nordlige del af Ringkøbing Amt (RK), EØ. – ynglefund, sydlige del af Ring-

(NJ), TS,TC,LBJ. – ynglefund, Østthimmerland (NJ), TC,BKn,PKn. – 11.7 og 25.7, Tårs, Vendsyssel (NJ), LHM,TLA. – 27.11, Tofte Skov (NJ), ad. fundet trafikdræbt, TC,BKn,PKn.

Ynglefundene i 1994 og 1995 i den nordlige del af Ringkøbing Amt er fra den samme lokalitet, og det har givetvis drejet sig om samme par begge år. Tilsvarende er der fra lokaliteten i den sydlige del af Ringkøbing Amt tidligere godkendt et ynglefund fra 1994 (Rasmussen 1996). Fundene fra Nordjylland er de første herfra i forbindelse med genindvandringen.

Arten udgik af SU-listen for Sønderjyllands og Ribe Amt fra og med 1992 og for hele landet fra og med 1996. Stor Hornugle findes nu ynglede i praktisk taget hele Jylland syd for Limfjorden, mens den endnu ikke er rapporteret fra øerne. Siden 1984, hvor det første ynglefund blev gjort herhjemme i forbindelse med genindvandringen, er bestanden vokset til 25-30 par, heraf 10-12 par i Sønderjylland (Frikke & Tofft 1997). Kun en mindre del af disse ynglefund er behandlet af SU, men genindvandringen er dokumenteret i Frikke & Tofft (l.c.) og gennem publicerede data fra projekt *Fuglenes Danmark*.

Sneugle *Nyctea scandiaca* (-,24,1,2)

1995: 28.5, Hammeren (B), antagelig ad. ♀, JCh,JK.

1996: 25.3, Ålbæk Klitplantage (NJ), 2K ♀, LC,EC,RoC,KP. – 7.4, Nordstrand, Skagen (NJ), 2K ♀, OA,PHK m.fl.

Fundet fra 1995, som er usædvanlig sent, er det første på Bornholm i SU-perioden. Det kan ikke udelukkes, at der kun var tale om et individ på Skagen Odde i 1996, men iagttagelserne er her regnet som to fund.

Høgeugle *Surnia ulula*

(ca 30,31 ud over invasionen i 1983/84,1,0)

1995: 30.11 samt 2.2 og 8.3.1996, Mårum Station, Gribskov (S), MBH m.fl.

Fuglen var stationær gennem længere tid, men er kun dokumenteret for de ovennævnte datoer.

Alpesejler *Apus melba* (3,20,1,0)

1995: 27.7, Skagen (NJ), trk.fors, RoC m.fl.

Ellekrage *Coracias garrulus* (-,19,1,0)

1982: 18-26.5, Højstrup, Bylderup-Bov (SJ), KF m.fl.

1988: 5.6, Østerlars (B), HT,HTM.

1995: 31.5-3.6, Kærgårdsmølle, Struer (RK), GM m.fl.

Fundet fra 1982 er Sønderjyllands første. Fundet fra

Korttæt Lærke *Calandrella brachydactyla* (1,14,2,3)

1995: 23.4, Korsbage, Rørvig (S), trk., JB,JHC, HVR. – 17-18.10, Agger Tange (NJ), FF m.fl.

1996: 18-19.5, Christiansø (B), THi,HH,CH, JFR. – 6.10, Korsbage, Rørvig (S), trk., EVR. – 31.12-21.1.1997, Gammelgab, Broagerland (SJ), MJe,OJe.

Fundet på Broagerland i 1996, som er fotodokumenteret, er det første danske vinterfund.

Rødrygget Svale *Hirundo daurica* (4,26,1,3)

1995: 23.4, Røhr, Høstholm (NJ), TA,TWJ.
1996: 25.4, Svostrup Bro, Gudenå (ÅH), ORK. – 8.5, Elling Å, Frederikshavn (NJ), trk., EHS. – 26.5, Busene, Møn (M), trk., TA,GeG,TWJ,TJ.
Et fund fra 1973 anerkendes efter genbehandling ikke længere, og opsummeringen er derfor ændret.

Bjergpiber *Anthus spinoletta* (0,4,6,5)

1989: 5.1, Køge Havn (S), vdr., TWJ,GeG.
1990: 25.3, Værnegene (RK), sdr., HKn,JPe.
1994: 22-24.2, Solbjerg Enge, Kagerup (S), vdr., JC,SN,NK,JMP. – 28.11, Bygholm Vejle (NJ), vdr., HHN.

1995: 9-10.3, Bygholm Vejle (NJ), sdr., HHN, MLU,EDJ,FHN,DN. – 4.12-30.3.1996, Skagen (NJ), ≥10 eks. i vdr., RoC m.fl. – 14.12 og 16.12, Nordmandshage, Hals (NJ), 3 eks. i vdr., PAFR. – 14.12-8.3.1996, Bygholm Vejle (NJ), ≥59, HHN,ECB,DN. – 22.12-28.1.1996, Gravlev Ådal (NJ), ≥8 eks. i vdr., RoC,MBH,HM,THH. – 23.12-7.1.1996, Nørsminde Havn (ÅH), 2 eks. i vdr., indtil 6.1 dog kun ét eks. OGI. – 25.12, Pøleåens udløb, Arresø (S), vdr., KMO.

1996: 27.1-9.3, Arup Vejle (NJ), ≥4 eks. i vdr., HHN,ECB,DN. – 6.2, Ølsemagle Revle (S), vdr., BR m.fl. – 13-14.2, Ålbæk Havn (NJ), vdr., JP. – 17.11, Korsbage, Rørvig (S), vdr., EVR. – 13.11-18.2.1997, Skagen (NJ), ≥11 eks. i vdr., RoC, EC,KP m.fl.

Efter genbehandling anerkendes ingen af de tidligere godkendte forekomster. Fundet fra 1989 er hermed landets første. De efterfølgende fund, og især forekomsterne i de to seneste vintr, kunne antyde, at arten tidligere har været en overset vintergæst herhjemme. Omvendt kan det ikke udelukkes, at arten har udvidet sit overvintringsområde mod nord som følge af de mange milde vintr i de seneste år. I det sydlige Sverige er Bjergpiberen siden 1994 tilsvarende registreret som overvintrende med op til 19 individer på en enkelt lokalitet (Cederroth 1995, 1996). Desuden har den overvintrret ret almindeligt i Slesvig-Holsten i hvert fald siden 1982 (Paulsen & Je-tomin 1995).

Alle de danske fund må regnes til racen *spinoletta*.

Gul Vipstjert *Monticola flava*

Med karakterer svarende til Sorthovedet Gul Vipstjert ssp. *fellegg* (0,3,0,0):

1988: 3.4. Udholm Mose (NJ), 2 ♂♂, KK.

Det pågældende fund, som er fotodokumenteret, bliver landets første. De to andre fund er begge fra Vejlerne i Nordjylland: 9.11.6 1989 og 2.6 1992 (Frich & Nordbjerg 1993, 1995). Iagttagelsen fra 1988 er usædvanlig tidlig, da de fleste vesteuropæiske fund er fra maj-juni. Fra de Britiske Øer kendes dog enkelte aprilfund, det tidligste 13.4 (Evans 1994), og i Frankrig er racen truffet allerede i marts (Dubois & Yésou 1992).

Citronvipstjert *Motacilla citreola* (0,8,1,1)

1995: 26.5, Grenen, Skagen (NJ), 2 ♀♀, TWJ, JMP,CCT,HM,RoC m.fl.

1996: 9-12.8, Østerild Fjord (NJ), ad. ♀, HHN, TVN m.fl.

De første danske fund siden 1989. I sammenligning med f.eks. Sverige og England, hvor der til og med 1995 var henholdsvis 99 og 86 fund (Cederroth 1996, Rogers et al. 1996), er de i alt 10 danske forekomster overraskende få.

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos* (2,45,0,5)

1996: 23.4, Spodsbjerg Fyr (S), syng. og iagttaget. MT,FL. – 23.4, Blåvands Huk (RB), ad. ringm., PK,BJ,HKn. – 23-24.4, Vester Vedsted (RB), syng. og ringm., OT. – 29.4, Christiansø (B), 2K ringm., THI,HH. – 1.5 og 3.5, Blåvands Huk (RB), sandsynligvis 2K, afløst 1.5 med hollandsk ring. PK,BJ.

Rubinnattergal *Luscinia calliope* (0,1,1,0)

1995: 30.10-2.11, Christiansø (B), 1K ♂ ringm. (30.10), PK,JC,MJB m.fl.

Landets andet fund. Det første var også fra Christiansø, 20.10 1985 1K ♀ ringm. (Olsen 1987). Et fund af en adult ♂ ved København i november 1990 regnes ikke som spontant på grund af fundomstændighederne og fuglens alder (se Frich & Nordbjerg 1992). Feltestimelise af arten og dens optræden i Europa, herunder spørgsmålet om spontanitet, er blandt andet behandlet af Barthel (1996). I øvrigt fik Tyskland sit første fund i 1995, 5-12.11 Helgoland (Heiser 1996).

Blåstjert *Tarvisser cyanurus* (0,2,0,2)

1996: 2.10, Ballum Sluse (SI), ad. ♂, AaM, JMo. – 19.10, Christiansø (B), hunfarvet, MB, TN,THi.

Med kun to tidligere forekomster herhjemme (1976 og 1994) er to fund fra samme år meget overraskende. Fuglen ved Ballum Sluse blev videofilmnet. En adult han om efteråret er usædvanligt.

Rubinnattergal. 1K ♂, Christiansø 30. oktober 1995. Foto: Jan Hjørt Christensen.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

Med karakterer svarende til Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl ssp. *maurusstepnegeri* (2,21,1,2):

1995: 15.10, Christiansø (B), antagelig 1K ♂, PK,JC.

1996: 24-26.9, Blåvands Huk (RB), hunfarvet, HKn,BJ,JRP. – 19.10, Lyngvig Fyr, Holmsland Klit (RK), 1K, EE,ASF.

Middelhavstenpikker *Oenanthe hispanica* (0,1,0,1)

1996: 30.6-18.8, Stevns Kridtbrud (S), ad. ♂, JNJ,GÆ,KMO,TWJ m.fl.

Andet danske fund; det første er fra Klintholm Havn på Møn 18.10 1990 (Frich & Nordbjerg 1995). Forekomsten ved Stevns i 1996 afviger på mange måder fra størstedelen af fundene i Nordvesteuropa, der er fra april-maj og september-oktober (Alström et al. 1991, Cederroth 1994), og et fund af en oversomrende adult han falder klart uden for det sædvanlige fundmønster. I England tilhører de fleste af de i alt 54 fund racen *hispanica* fra Sydvesteuropa og Nordafrika, mens fuglen ved Stevns havde karakterer svarende til racen *melanoleuca* fra Sydøsteuropa og Mellemøsten. Fundet er i øvrigt nærmere beskrevet af Olsen (1996).

Ørkenstenpikker *Oenanthe deserti* (0,2,1,0)

1995: 25-26.11, Sønderho, Fanø (RK), ♀, MJB, HHA m.fl.

Blot tredje danske forekomst. De to tidligere er begge fra 1987, 24-26.10 Sidselbjerg, Vest Stadil Fjord og 1-2.11 Ishøj Strand (Olsen 1988).

Nonnestenpikker *Oenanthe pleschanka* (0,3,0,0)

1992: 7.10, Christiansø (B), ♀, OLo,KC,JS, MFJ,PK,L,Pe. Landets tredje fund. De to tidligere er begge fra 1991, 13.6 Skagen og 27.10-1.11 Christiansø (Frich & Nordbjerg 1993).

Stendrossel *Monticola saxatilis* (0,5,0,1)

1996: 19.5, Sose Odde, Bornholm (B), ♀, ÅA. Første danske fund siden 1984 og det første af en hun.

Vandsanger *Acrocephalus paludicola* (9,10,2,0)

1995: 5.8, Ørum Sø, Thy (NJ), 1K ringm., WM. – 10.8, Store Darum (RB), 1K ringm., JLe.

Bortset fra et enkelt julifund er alle danske forekomster fra perioden 6.8-8.10 (august 12. september 4, oktober 4). Ti af fundene er gjort i forbindelse med ringmærkning, og 8 er fyrtåldne fugle fra 1925 (Salomonsen 1963).

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* (0,20,1,1)

1995: 30.5, Christiansø (B), syng. og ringm., JC,PK.

1996: 9.6, Ellekrattet, Skagen (NJ), ringm., AJ, RoC,JMP m.fl.

To typiske fund. Med undtagelse af et fund fra 7.7 er alle tidligere danske forekomster således fra perioden 26.5-18.6. Størstedelen af fundene er fra Christiansø (10) og Skagen (6).

Hvidskægget Sanger *Sylvia cantillans* (0,25,2,1)

1995: 3.6, Højsandet, Rørvig (S), syng., KBj. – 6.6, Christiansø (B), ♂, MH,PK,MJB,JC.

1996: 30.7, Klimmøller (NJ), ♂, JJA. Fundet fra Rørvig er det første på Sjælland. Julifundet er ret usædvanligt, for bortset fra et fund i september har alle andre danske forekomster været fra perioden 20-4.17.6.

Nordsanger *Phylloscopus borealis* (0,1,0,1)

1996: 18-20.9, Tipperne (RK), 1K, ringm. 18.9, MD,CS,HKn,JRP

Andet danske fund; det første var 27.5 1988 Amager Fælled (Olsen 1989). I Vesteuropa optræder arten overvejende om efteråret, især i september. Den er truffet ikke mindre end 215 gange på de Britiske Øer til og med 1995 (Rogers et al. 1996), så et efterårsfund i Danmark var ikke uventet.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (0,ca 86,-,-)

1989: 9.10, Fyns Hoved (F), ringm., via PL. Det første fund fra Fyn. – Fund efter 1990 skal ikke forelægges SU.

Humes Sanger *Phylloscopus humei* (0,6,1,0)

1995: 2.11, Ellekrattet, Skagen (NJ), ringm., MLu,RoC,PKP. De tidligere danske fund er fra Christiansø (1980 2, 1987, 1993) og Blåvands Huk (1977, 1980).

Schwarz Løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (0,12,0,2)

1996: 2.10, Christiansø (B), ringm., THi,MJo. – 13.10, Christiansø (B), 1K ringm., ML,MH.

I alt er arten nu truffet 10 gange på Christiansø. De øvrige fund er fra Nakkehoved Fyr på Sjælland (1986), Hansholm (1991), Blåvand (1994) og Tipperne (1994). Alle danske fund er fra perioden 21.9-18.10.

Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0,26,0,2)

1996: 9.10, Søndervig, Holmsland Klit (RK), ringm., EE. – 15.10, Christiansø (B), 1K ringm., ML,THi.

De tidligere danske fund er fra 1980 (11), 1987 (12), 1990 (2), 1991 (10) og 1992 (1). Alle er fra perioden 2.10-9.11, heraf 10 efter medio oktober (jf. Schwarz Løvsanger). Hele 19 af fundene er fra Christiansø.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis* (18,115,9,20)

1995: 30.4, Hvidovre (S), ad. ♂, JSW. – 13.5, Bavnebjerg Skov, Røsnæs (S), ad. ♂, EL. – Christiansø (B): 18.5, 2K ♂ ringm., 19.5, 3 eks. (2K ♂, 2K ♀ afløst med svensk ring, 2K ♀ iagt.), 28.5, 2K ♀ ringm., 6.6 2K ♀ ringm. og 19.9, 2K+ ♂ ringm., PK,JC.

1996: 1.5, Christiansø (B), 2 ad. ♂♂ ringm., THI,HH. – 3.5, Ålebek Strand (M), ad. ♂, APR. – 4.5, Christiansø (B), 4 eks. (ad. ♂ ringm., 2K ♀ ringm., 2K ♂ ringm., 2K ♂ afløst med svensk ring), THI,HH. – 4.5, Hammeren (B), 2 ad. ♂♂, SNi. – 4-5.5, Christiansø (B), 2K+ ♀, THI,HH. – 4-6.5, Melsted, Gudhjem (B), ad. ♂, JK. – 5.5, Gråmyr, Rø Plantage (B), 2 ad. ♂♂ og 1 ♀, HPS m.fl. – 6.5, Slotslyngen (B), ♀, JCh. – 6-7.5, Holkadalen, Rø Plantage (B), ad. ♂, HPS,FL. – 9-10.5 og 12.5, Nekso (B), ad. ♂, TKr. – 13.5, Skagen (NJ), ad. ♂, SD m.fl. – 21.5, Skanseluge, Rørvig (S), ♀, LaB. – 25.5, Christiansø (B), ad. ♀ ringm., THI,HH.

Med 20 fund er 1996 det hidtil bedste år for arten herhjemme; andre gode år har været 1969, 1987 og 1991 med henholdsvis 10, 11 og 12 fund. De mange fund på Bornholm i 1996 er overraskende nok de første dokumenterede forekomster på øen siden 1981!

Topmçse *Parus cristatus*

1972: sommer, Østet, Roskilde (S), PSHe. Fund øst for Storebælt er usædvanlige og bør behandles af SU. Det aktuelle fund bliver Sjællands første, idet de kun to andre dokumenterede fund herfra er 6.8 1981 København (Pedersen 1984) og 12.5 1988 Regnemærke (Olsen 1989). Fundet fra 1981 betragtes i øvrigt ikke som envariant af *Parus cristatus*.

Kortlået Træløber *Certhia brachydactyla* 1996: 23-24.4, Ellekrattet, Skagen (NJ), syng-, RoC, KP m.fl.
Arten er ikke på SU-listen. Det aktuelle fund, som blot er det andet, der er godkendt fra Nordjylland, er imidlertid behandlet på opfordring fra den nordlyske lokalrapports redaktion.

Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor* (7.29.11.1) 1995: 26.6, Lund Fjord (NJ), ad. ♂, FHN, HHN, DN.

1996: 9.6, Tipperne (RK), ad. ♂, OT, OA m.fl.
De første fund herhjemme siden 1989. Bemærk, at to fund fra 1964 nu er overført til det første tal i opsummeringen.

Sydlig Stor Tornskade *Lanius meridionalis* (0.0.2.0)

1995: 23.10, Fakkemose, Sydlangeland (F), antagelig IK, JS, JMP. – 24.11, Vejlbj Klit (RK), antagelig ad. MJø.

Ny art for landet. Begge individer havde karakterer svarende til Steppetornskade ssp. *pallidirostris*, som er truffet adskillige gange i Vesteuropa; blandt andet for første gang i Sverige i august-september 1995 (Cederroth 1996).

Feltbestemmelse af Steppetornskade og racens forekomst i Nordvesteuropa er behandlet af Clement (1995).

Rosenstær *Sturnus roseus* (20.25.4.2)

1995: 25.5, Grenen, Skagen (NJ), antagelig 2K irk.fors., OGJ.BT. – 25.5, Rørvig (S), ad., JHC m.fl. – 3.6, Byrum, Læsø (NJ), ad., FHK via KO. – 21.6, Kærup Holme, Vejle (NJ), ad., DN, EDJ, HHN, MLu, FHN.

1996: 31.5, Strandkær, Mols Bjerge (ÅH), ad., PL.a. – 24.8, Christiansø (B), 1K irk., PL.

Gulirisk *Serinus serinus*

1995: 30.11-19.3.1996, Skagen, ♂, RoC m.fl.
Første fund af en overvinrende fugl herhjemme, og blot det andet danske vinterfund. Det første er fra Gedser Havn 10-11.2.1980 (Pedersen 1982).

Krogneb *Pinicola enucleator* (-,13.3-10.0)

1995: 2.11, Nordmandshage, Hals (NJ), 2 hun-farvede irk., PAFR. – 13-19.11, Skagen (NJ), 5-13 irk.fors. og rastende fordelt med 13.11 5-8 irk.fors. Ellekrattet, 14.11 2 irk.fors. Ellekrattet, 15-19.11 1 rastende Skagen Nordby og 18.11 2 irk.fors. Batteredvej, RoC, MLu, KP.

Forekomsten ved Skagen omfattede en flok på 5 fugle (13.11), men ellers kun enkeltindivider. Bortset fra en adult ♂ (14.11) og en IK ♂ (15-19.11) kunne de øvrige fugle ved Skagen ikke køns- eller aldersbestemmes med sikkerhed. Bemærk at i notatserne ved Skagen kun

Krogneb, 1K ♂, Skagen 15.-19. november 1995. Foto: Knud Pedersen.

regnes som 2-9 fund. Tilsvarende regnes forekomsten ved Nordmandshage kun som ét fund, idet de to fugle trak sammen. Forekomsten i 1995 må betragtes som den hidtil største herhjemme i SU-perioden; i de to seneste invasionsår 1981 og 1990 var der henholdsvis 3 fund af 3 individer og 4 fund af 7 individer (Pedersen 1984, Olsen 1987, Finch & Nordbjerg 1992). Tidligere invasioner er omtalt af Olsen (1992).

Forekomsten i 1995 skal ses i sammenhæng med betydelige trekbevægelser i det sydlige Norge og det mellemløste Sverige sidst i oktober. Blandt andet sås der ved Mølen i Syd Norge 650 trækkende 28.10 og ved Varm-landsås ved Väner i Sverige 350 trækkende omkring månedsskiftet oktober-november (Gantlett 1996).

Gærdeværbling *Emberiza cirilis* (0.0.0.0)

Det hidtil eneste danske fund (Christiansø (B) maj 1972) anerkendes efter genbehandling ikke længere, og arten er hermed udgået af listen over Danmarks Fugle. Fundet er nævnt i Dybbro (1978) og Olsen (1992).

Pileværling *Emberiza rustica* (1.30.2.2)

1987: 22.5, Bodkermosen, Mø (M), ♀, KKN, PSH, GeG, TWJ.

1995: 19.9, Christiansø (B), JC, JK, MH. – 22.9, Christiansø (B), 1K ♀ ringm. 22.9, PK, JC. 1996: 22.9, Kærup Holme, Vejle (NJ), hun-farvet, TVN. – 24.9, Nakkehoved Fyr (S), hun-farvet, JC.

Bortset fra 1988 har arten nu i den seneste tiårsperiode optrådt årligt herhjemme med 1-3 fund. Bortset fra to fund fra det tidlige forår 1987, 21-29.3 Skagen og 11-13.4 Christiansø (Olsen 1988, 1989), er alle danske forekomster fra maj-juni og september-oktober, især ultimo maj – primo juni (13) og medio-ultimo september (15). Næsten halvdelen (17) af de 35 danske fund er fra Christiansø.

Dværgværling *Emberiza pusilla* (0.44.4.2)

1995: 19-21.5, Christiansø (B), 2K ♀ (ringm. 19.5) PK, IC. – 0.0 Christiansø (B) DT. – 10.0

Christiansø (B), JC, JK, MH. – 15.10, Christiansø (B), EK, ML.

1996: 9.10, Christiansø (B), 2 eks., heraf en IK ringm., TH, ML, MH.

Med disse tagtelgelser er arten nu truffet 29 gange på Christiansø. Bemærk, at de to eksemplarer fra 9.10.1996 er betragtet som to fund i opsummeringen.

Gulstrubet Værbling *Emberiza elegans*

1994: 18.10, Stigsnes (S), ad. ♂ ringm., HBI, MFu.

Første gang denne østtibriske art registreres herhjemme. Den er truffet flere gange i andre europæiske lande, bl.a. Finland, Holland, Tyskland og Frankrig (Byers et al. 1995). Alle fundene er af nyere dato, men betragtes ikke som spontane, idet de falder sammen med indport af arten til fuglehold i Europa. I det lys må også det danske fund regnes for en undsluppen fangenskabsfugl.

Gulbrystet Værbling *Emberiza aureola* (0.4.1.1)

1995: 12.6, Nedermose, Skagen (NJ), ad. ♂, VV.

1996: 19.8, Christiansø (B), 1K ringm., TH, ML.

De tidligere danske fund er ligeledes fra Christiansø (1984, 1990, 1991) og Skagen (1993).

Brunnhovedet Værbling/Hætteværbling

Emberiza bruniceps/melanocephala (0.1.0.0)

1993: 8.10, Blåvands Huk (RB), 1K, KO m.fl.
Feltbestemmelse af ungfulge (og hunner) af disse to arter er meget vanskelig og ofte umulig. Det ovennævnte fund er indsendt som Hætteværbling, men selv om fundet er velokumenteret har SU altså ikke fundet det forsvarligt at godkende artsbestemmelsen.

Hætteværbling *Emberiza melanocephala*

(0.13.1.0)
1995: 6.6, Donnemose, Falster (LF), ♂, MP, SPo via UBN.

Grønland

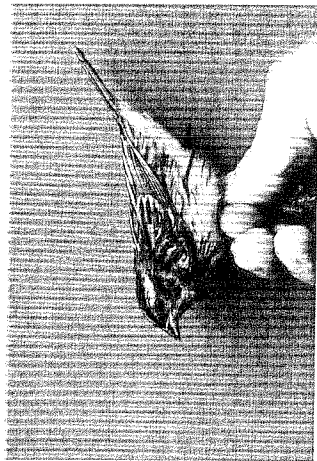
Sorklire *Tringa erythropus*

1994: 27.4, ca 200 sømil ud for Sydøstgrønland, præderet af Dværgfalk *Falco columbarius* ombord på skib (Knief & Stein 1995 og pers. medd.).
Arten er ikke truffet i Grønland, men det pågældende fund er sandsynligvis det vestligste af arten hidtil.

Thayers Måge *Larus thayeri*

1995: 21.1, kolonihavnen, Nuuk/Godthåb, 2K, ASF.

Thayers Måge yngler i Avanersuaq (Thule), men er meget sjældent syd herfor, dog muligvis overset (Salomonson 1967).

Gulbrystet Værbling, 1K, Christiansø 19. august 1996. Foto: Thomas Hilkjær.

Forkastede sager

Records not accepted

Middelhavsskræpe *Puffinus yelkouan yelkouan* 1979: 30.6, Korshage, Rørvig (S), irk.

Bulwers Petrel *Bulweria bulwerii* 1995: 28.10, Roshage, Høstholm (NJ), irk.

Purpurhejr *Ardea purpurea* 1996: 19.4, Hov Vig, Rørvig (S), 19.12, Brabrand Sø (ÅH).

Dvergås *Anser erythropus* 1996: 26.4, Juvre Forland, Romø (SJ), 29.9-6.10, Hindemaj, Haderslev (SJ), 5.10, Nyord (M), 1K.

Amerikansk Pibeand *Anas americana* 1996: 19.5, Sønderland, Romø (SJ), ♀.

Hvidojet And *Anthus nyroca* 1994: 29.1, Møllekrog, Esrum Sø (S), ♂ og ♀.

Stellersand *Polysticta stelleri* 1995: 22.10, Kysing Næs (ÅH), ad. ♀ irk.

Steppehøg *Circus macrourus* 1996: 21.5, Tipperne (RK), ad. ♀, 5.9, Margrethe Kog (SJ), 3K ♂.

Ørnevåge *Buteo rufinus* 1996: 14.4, Løver Odde, Koldding Fjord (VE).

Lille Skrigorm *Aquila pomarina* 1984: 18.4, Gjerrild, Djursland (ÅH), imm. irk. – 1995: 29.4, Kongelunden, Anager (S), irk. 12.5, Barup Sø, Stubbekøbing (LF), irk. Stor Skrigorm *Aquila clanga* 1996: 23.7 og 27.7, Øks-holm Skov (NJ).

Steppeorm *Aquila nipalensis* 1984: 18.4, Gjerrild, Djursland (ÅH), imm. irk.

Dværgorm *Hieraaetus pennatus* 1989: 3.9, Fakkemosen, Langeland (F), mørk fase irk.

Jagtfalk *Falco rusticolus* 1995: 15.1, Jædsed Forland (RB), 19.2, Brøns A, udlobet (SJ), 22.8 og 11.9, Ronne (B), ad. hvid fase. – 1996: 17.2, Skælskør Inderfjord (S), 28.3 og 2.4, Gavno (S), 2-3K, 14.4, Ulvedyb (NJ), 16.4, Nysrup Kihplantage (NJ).

Sorvinget Braksvale *Glareola nordmanni* 1995: 13.8, Ølsnagle Revle (S), ad.

Sibirisk Tundrahøjle *Pluvialis fulva* 1994: 11-12.8, Pytt, Limfjorden (NJ), ad. odr.

Tykknebbet Dværgfalk *Calidris pusilla* 1996: 27.8, Bygholm Vejle (NJ), ad. odr.
Temmincksfalk *Calidris temminckii* 1995: 17.12, Fla-
dan, Bæver (S), ♀ akc.

Stribet Ryle *Calidris melanotos* 1994: 16.8, Bygholm Vejle (NJ), IK.
 Spidshalet Ryle *Calidris acuminata* 1989: 17.8, Bygholm Vejle (NJ), ad.
 Sibirisk Bekkasin *Gallinago stenura* 1996: 28.9, Borreby Mose (S).
 Damklire *Tringa stagnatilis* 1995: 26.7, Norrestrand, Horsens (VE), 30.8, Bøjden Nor (F), ad. vdr. – 1996: 11.6, Christiansø (B), 2-3 eks. tk.
 Gulbenet Klire *Tringa flavipes* 1995: 27.7, Harboor Tange (RK).
 Rosenmøge *Rhodostrechia rosea* 1995: 28.10, Vejby Klit (RK), ad. vdr. tk.
 Rosentorne *Sterna dougallii* 1996: 30.6, Raghnummer Odde (B).
 Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus* 1995: 3.9, Vejby Klit (RK), IK tk.
 Skadegøg *Clamator glandarius* 1995: 12.4, Bryrup (VE).
 Graspette *Picus canus* 1995: 9.12, Egeris, Skive (NJ), ♂.
 Kalenderlærke *Melanocorypha calandria* 1995: 30.10, Gilleleje (S), tk.
 Roddyget Svale *Hirundo daurica* 1973: 16.6, Blåvands Huk (RB), – 1995: 30.4, Gillejghoved (S), tk.
 Pechorapiber *Anthus gustavi* 1994: 2.11, Ishøj Strand (S).
 Bjergpiber *Anthus spinoletta* 1984: 25.12 og 31.12, Køge Lysblådehavn (S), vdr. – 1989: 11.3, Harboor Tange (RK), sdr. 12-22.3, Vesløs Vejle (NJ), sdr. 27.3, Skagen Havn (NJ), – 1990: 25.3, Havne, Mariager Fjord (NJ), sdr. – 1992: 31.10, Strandby Havn (NJ), sdr. – 1993: 15.3, Gilleleje Havn (S), sdr. – 1995: 1.4, Kongelhønden, Amager (S), sdr. 30.12., Emmervej Klev (SI) vdr.
 Sorthovedet Gul Vipsjert *Monticola flava feldberg* 1995: 30.4, Keldsør Fyr (F), 2 ♂♂.
 Citronvipsjert *Monticola cinerea* 1996: 21.8, Korshage, Rørvig (S), ♀ tk.
 Sydlig Nattegal *Luscinia megarhynchos* 1994: 14.5, Nykøbing Sjælland (S), syng. – 1995: 5.6, Lyngby Åmose (SI), syng. – 1996: 16.6, Fjellerup Strand, Djursland (A), syng.
 Diademrødjert *Phoenicurus phoenicurus* 1995: 18.5, Hornbæk (S), ♂.
 Middelhavstenpipker *Oenanthe hispanica* 1996: 27.8, Margrethe Kog (SJ), IK ♀.
 Sortstrubet Drossel *Turdus ruficollis atrigularis* 1996: 22.10, Rosenvold, Vejle Fjord (VE), hunfarvet tk.
 Cettsanger *Cettia cetti* 1981: 27.5, Vælddam, Trillen, Als (SI).
 Vandsanger *Acrocephalus paludicola* 1995: 19.9, Harboor Tange (RK).
 Buskrovsanger *Acrocephalus damertoni* 1996: 10.5, Harrestrup Mose (S).
 Bleg Gulbg *Hippolais pallida* 1995: 8.8, Moseby, Pandrup (NJ), ringm.
 Nordsanger *Phylloscopus borealis* 1995: 24.6, Nordskov, Jagerspris (S), syng.

Sibirisk Gransanger *Phylloscopus collybita tristis* 1992: 26.10, Christiansø (B), 2 eks. ringm.
 Spansk Gransanger *Phylloscopus collybita brehmi* 1995: medio maj-30.5, Korselitse Østerskov, Falster (LF), syng.
 Hvidhalet Fluesnapper *Ficedula albicollis* 1996: 7.5, Ølene, Bornholm (B), ad. ♀.
 Isabellatrøskede *Lanius isabellinus* 1995: 29.5, Gjerrild Nordstrand (AH).
 Citronskisken *Serinus citrinella* 1995: 12.8, Lyngby (S), syng.

Dvergverling *Emberiza pusilla* 1995: 21.11, Nørre Sø (NJ), 11.2, Hjørne, Horsens Fjord (VE), 3 eks.

Hætteverling *Emberiza melanocephala* 1996: 29.3, Tølbjose (S), ♂.

Observatorliste

Ole Anstrup OA, Hans Hærstrup Andersen FHHA, Jens Frimær Andersen JFA, Jens Jørgen Andersen JJA, Thomas Lillelund Andersen TLA, Karsten M. Andersen KMA, Tim Andersen TA, Åke Anderson ÅA, Jørgen Bech JB, Elfr S. Bendtsen ESB, Preben Berg PB, Tom Berghuld TB, Bjarne Bertel BB, Kim Billegaard KB, Rene Billegaard RBi, Klaus Bjørre KB, Michael Bjerggaard MB, Karsen Bjørnskov KaB, Esben Colding Broe ECB, Peter Borg PBo, Jesper Brodersen JBr, Mads Jensen Jensen MJ, Lasse Braae LaB, Alex Bühring AB, Bo Christensen BC, Jens Christensen JCh, Jens Christensen JcC, Henrik Christensen HeC, Kurt B. Christensen KBC, Per Cilius Christensen PCC, Kim Christensen KC, Niels Hesselbjerg Christensen NHC, Jan Hjort Christensen JC, Henrik Yang Christensen HVC, René Christensen RC, Rolf Christensen ROC, Susanne Overgaard Christensen SOC, Jørgen Hulbæk Christensen JHC, Erik Christoffersen EC, Hans Christoffersen HC, Lars Christoffersen LC, Michael Clausen MC, Tscherning Clausen TC, Bo Daugård BD, Mark Desholm MD, Jens Dithmarsen JD, Thorkil Duch TD, Svend Dybbjerg SD, Andre Riis Ebbesen ARE, Erik Ennevoldsen EE, Torben Eitelberg ToE, Jan Eriksen JE, Jens Eriksen JE, Torbjørn Eriksen TE, Flemming Falk FF, Anders Fischer AF, Knud N. Flønsted KNF, Tommy Frandsen TF, Knud Fredsøe KF, Mogens Friis MF, Alex Sand Frich ASF, Michael Fench MFu, Christian Gade CG, Jes Graugaard JG, Gert Green GG, Jens Gregersen JG, Per Nissen Gron PNG, Michael B. Grell MBG, Ole Gøller OG, Flemming Hansen FH, Morten Benzton Hansen MBH, Per Bo Hansen PBH, Morten Møller Hansen MMH, Tim H. Hansen THH, Per Schiermøcker-Hansen PSH, Henning Heldbjerg HH, Thomas Hellesen TH, Mogens Henriksen MH, Peter Steen Henriksen PSHE, Thomas Højbjerg TH, Jens Hjørnild JH, Claus Horneman CH, Jonas Ralf Haaning JRH, Franck Ishoi FI, Martin Iversen MI, Bent Jacobsen BJ, Mikkel Jacobsen MJ, Jesper Bay Jacobsen JB, Lars Bo Jacobsen LBJ, Arve Jensen AJ, Frands Jensen FJe, Freddy Jensen FJ, Helge Jensen HJe, Thorkild Jensen TJ, Ejner Dahl Jensen EDJ, Ole Jensen OJ, Peter Emil Jensen PEJ, Jørgen Norrevang Jensen JNJ, Thomas Andersen Jensen TAJ, Henrik Jepsen HJ, Martin Jessen MJ, Ole Jessen OJ, Hjalte B. Johansen HBJ, Michael Johansen MJ, Thomas W. Johansen TWJ, Michael Fink Jørgensen MFJ, Morten Jørgensen MJ, Ole Gylting Jørgensen OGJ, Mogens Lind Jørgensen MLJ, Ole R. Karlson ORK, Jan Kiel JKi, Nis Kiel NK, Per Kjør PK, Kurt Klarborg KK, Birgit Knudsen BKn, Peter Knudsen PKn, Peter Koch PeK, Jens Kolbejd JK, Erik Kramshøj EK, Peter Hærstrup PHH, Folmer Hjort Knistensen HHK, Tommy

cies was Icelandic Black-tailed Godwit *Limosa limosa islandica* from 1995. Also accepted were second records of Bonaparte's Gull *Larus philadelphia* and Siberian Rubythroat *Luscinia caliope* from 1995, and American Golden Plover, Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica* and Arctic Warbler *Phylloscopus borealis* from 1996. At least 7 Pine Grosbeaks *Pinicola enucleator* were seen after a major irruption in Scandinavia in October-November 1995.

Referencer

Alström, P., P. Colston & I. Lewington 1991: A Field Guide to the rare birds of Britain and Europe. – Domino Books Ltd.
 Andersen, T., J. B. Bruun & B. B. Pedersen 1973: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
 Barthel, P. H. 1996: Die bestimmung des Rubinkinchens *Luscinia caliope* und sein Auftreten in Europa. – Limicola 10: 180-189.
 Boermann, D., K. M. Olsen & B. B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982-1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
 Byers, C., U. Olsson & J. Curson 1995: Bunting and Sparrows - a guide to the buntings and North American Sparrows. – Pica Press, Mountfield, Sussex.
 Cederoth, C. 1994: Sällsynta fåglar i Sverige 1993. Pp 101-121 i: SOF - Fågelåret 1993. – Stockholms.
 Cederoth, C. 1995: Sällsynta fåglar i Sverige 1994. Pp 125-146 i: SOF - Fågelåret 1994. – Stockholm.
 Cederoth, C. 1996: Sällsynta fåglar i Sverige 1995. Pp 121-145 i: SOF - Fågelåret 1995. – Stockholm.
 Clement, P. 1995: Southern and eastern Great Grey Shrikes in northwest Europe. – Birding World 8: 300-309.
 Cramp, S. & K. E. L. Simmons (red.) 1983: The birds of the western Palearctic. Vol. 3. – Oxford University Press.
 Dubois, P. & P. Yésou 1992: Les oiseaux rares en France. – Editions Raymond Chabaud, Bayonne.
 Dybbro, T. 1978: Oversigt over Danmarks fugle. – DOF, København.
 Dyck, J., J. R. Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra Sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-1969. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.
 Evans, L. G. R. 1994: Rare birds in Britain 1800-1900. – LGRE Publications Ltd., Buckinghamshire, England.
 Frich, A. S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
 Frich, A. S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
 Frich, A. S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
 Frikke, J. & J. Tofft 1997: Den Store Hornugles *Bubo bubo* genindvandring til Danmark med særligt henblik på Sønderjylland. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 63-68.
 Gantlett, S. 1996: 1995, the Western Palearctic year. – Birding World 9: 21-36.
 Gantlett, S. 1997: 1996, the Western Palearctic year. –

Hansen, P. S. 1976: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 131-138.
Hansen, P. S. 1977: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1976. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 139-144.
Heiser, F. 1996: Das Rubinkelchen *Luscinia calliope*, eine neue Art für Deutschland. – Limicola 10: 177-180.

Jacobsen, J. R., B. B. Nielsen & J. Rabøl 1971: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1970. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 65: 133-139.

Kniel, W. & M. Stein 1995: Bemerkenswerter Nachweis eines Dunklen Wasserläufers (*Tringa erythropus*). – Corax 16: 199.

Laursen, J. T. 1997: Invasion af Slorugle *Tyto alba* i Danmark i 1990-91. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 59-62.

Mardal, W. 1996: Kohejre – og hvad det medførte for et lille samfund. – Naturnyt 25: 1-4.

Melotte, H. 1993: Vadeleglerække gennem Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 1-180.

Møller, A. P. 1978: Nordjyllands Fugle - deres yngeludbredelse og trækforhold. – Scandinavian Science Press, Klampenborg.

Olsen, K. M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
Olsen, K. M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986-1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 81-100.

Olsen, K. M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-150.
Olsen, K. M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
Olsen, K. M. 1992: Danmarks Fugle – en oversigt. – DOF, København.

Olsen, K. M. 1996: Middelhavstenpikker på Stevns sommeren 1996. – Pica 8: 12-17.

Paulsen, E. C. & K. Jeromin 1995: Der Bergpieper *Ant-hus spinoletta spinoletta* - ein regelmässiger Überwinterer in Schleswig-Holstein. – Corax 16: 1-8.

Pedersen, B. B. 1980: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.

Pedersen, B. B. 1982: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1979 og 1980. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 76: 111-122.

Pedersen, B. B. 1984: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1981. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 78: 81-92.

Rasmussen, P. A. F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.

Noter om Havørnens adfærd i Grønland

KAJ KAMPP og FRANK WILLE

(With a summary in English: Notes on the behaviour of the White-tailed Eagle in Greenland)

Indledning

Adfærdsstudier af vildtlevende solitariere og fåtallige dyr, herunder de fleste rovfugle, er vanskelige at systematisere. De veldefinerede kvantitative teknikker, Altmann (1974) sammenstillede i sin nu klassiske artikel, sigter således specielt på dyr, der lever i grupper. Beskrivelser af rovfugles adfærd er da også ofte baseret på et stort antal enkeltepisoder spredt i litteraturen og får på den måde uundgåeligt et anekdotisk præg.

Et godt eksempel er Havørnen *Haliaeetus albi-cilla*. Der er publiceret utallige noter om tilfældige observationer, ofte af ret spektakulær natur. Sådanne noter er siden sammenstillet i håndbøger (Glutz et al. 1971, Cramp & Simmons 1980, m. fl.) og monografier (f. eks. Willgoos 1961, Fischer 1982, Love 1983). Men ifølge sagens natur lider de under visse mangler, f. eks. er de fagtagne individers status ofte ukendt, og i mange tilfælde er selv ikke alderen angivet, selv om ungfugle er meget lette at kende fra adulte hos Havørnen.

I årene 1976-80 undersøgte vi Havørnens fødebiologi i Sydgrønland ved fotoregistrering af bytte bragt til ungerne i reden gennem det meste af ungenes redetid (Wille & Kampp 1983). Kameraer blev fjernudløst fra skjul placeret i nogen afstand fra reden, så reden og i varierende grad dens omgivelser var synlige for observatøren i skjulet. Det gav mulighed for at indsamle et stort antal beskrivelser af forskellige adfærdstyper hos ørne. Det følgende er primært baseret på disse noter,

dre steder (f.eks. fiskepladser for ørne) og med tilsvarende noter fra de efterfølgende år (1981-83), hvor enkelte ømreder blev holdt under observation i kortere tid. I begrænset omfang er også indtaget mere tilfældige observationer fra disse år samt enkelte iagttagelser fra senere år og fra andre dele af Grønland.

Beskrivelserne er udvalgt og inddelt efter emner, hvor vi mener at kunne supplere det, der i øvrigt er publiceret om Havørnens adfærd. Ud over en sammenfatning vedrørende det pågældende emne er der flere steder givet resuméer fra noter, dvs. observatøren var en af forfatterne. Det samme gælder størstedelen af de episoder, der blot er refereret. Derved har vi minimeret de fortolkningsproblemer, der ellers uvægerligt ville opstå ved læsning af andres i hast nedkradsede notater. Da vi alligevel selv har set størsteparten af episoderne vedrørende de emner, vi har valgt at medtage, har proceduren ikke i nævneværdig grad begrænset materialet.

Det ville være ondsomt at prøve at benægte, at udvalget af citerede noter i nogen grad har favoriseret de mere spektakulære episoder. Dette er søgt afbalanceret i den øvrige tekst. Teksten er i øvrigt bevidst holdt i et dagligdags, ikke-teknisk sprog, ligesom naturhistoriske beskrivelser i "gamle" dage. Det indebærer en risiko for antropomorfisme, men gør forhåbentlig samtidig artiklen lettere